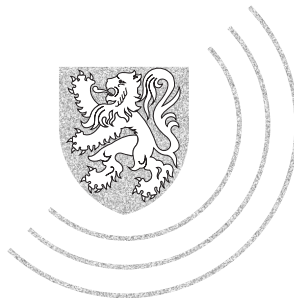

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

19 januari 2004

VOORSTEL VAN DECREET

**– van de heren Marc van den Abeelen, Robert Voorhamme,
Jos Stassen en André-Emiel Bogaert –**

betreffende een waarborgregeling voor kleine en middelgrote ondernemingen

HOORZITTING

VERSLAG

**namens de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme
uitgebracht door de heer Guy Sols**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer André-Emiel Bogaert.

Vaste leden :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, de heer Jan Laurys,
mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Eddy
Schuermans ;

de heren Frans De Cock, Didier Ramoudt, Guy Sols, Marc
van den Abeelen ;

de heren Mathieu Boutsen, Jan Penris, Roland Van
Goethem ;

de heren Jacky Maes, Robert Voorhamme ;

mevrouw Veerle Declercq ;

de heer André-Emiel Bogaert.

Plaatsvervangers :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen,
mevrouw Ilse Van Eetvelde, de heer Jef Van Looy ;

de heren Peter Gysbrechts, Koen Helsen, André Moreau,
Jul Van Aperen ;

de heren Jean Geraerts, Miel Verrijken, Frans Wymeersch ;

de heren Carlo Daelman, Leo Peeters ;

de heer Flor Ory ;

de heer Jan Loones.

Zie :

1893 (2003-2004)

– Nr. 1 : Voorstel van decreet

– Nrs. 2 en 3 : Amendementen

INHOUD

	Blz.
1. UNIZO	4
2. IDEA Consult	5
3. Vlaams Waarborgfonds	7
4. PMV	10
5. VOKA-Vlaams Economisch Verbond	11
6. Belgische Vereniging van Banken	13

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme organiseerde op 8 januari 2004 een hoorzitting over het voorstel van decreet van de heren Marc van den Abeelen, Robert Voorhamme, Jos Stassen en André-Emiel Bogaert betreffende een waarborgregeling voor kleine en middelgrote ondernemingen.

1. UNIZO

a. Toelichting door de heer Johan Bortier, directeur van de studiedienst

Ik zal twee punten toelichten. Ik wil aan de ene kant het belang van een waarborgregeling voor KMO's onderstrepen en aan de andere kant onze visie op het voorstel van decreet weergeven.

Voor het belang van de waarborgproblematiek verwijs ik naar het Unizo-onderzoek van 2002. Uit dat onderzoek bleek heel duidelijk dat de KMO's vooral kampen met die waarborg. Ze vinden het krediet veel te duur. De voorwaarden zijn vaak ondoorzichtig. De administratieve rompslomp is enorm. De beslissingen komen te traag. Veel KMO's zijn zich bewust van de problemen die bij henzelf liggen, zoals het tekort aan eigen vermogen en de formulering van een businessplan.

Uit datzelfde onderzoek bleek dat de banken vooral een handelsfonds en persoonlijke borg vragen, ook aan de vennootschappen. De vennootschappen dienen nochtans juist om het persoonlijk vermogen af te schermen. In 2002 – temidden van de credit crunch – vroegen de banken meer waarborgen dan in 2001. Bovendien gaf 60 percent van de KMO's aan dat de banken de waarborg niet lieten dalen naarmate het krediet werd afbetaald. Daardoor kunnen ze minder investeren.

De Unizo heeft vorige maand een nieuwe enquête afgenomen bij 350 KMO's. We vroegen daarin wat de Vlaamse overheid moet ondernemen op het vlak van financiële ondersteuning. We stelden vier mogelijkheden voor. Als eerste kwam 'een goed waarborgsysteem voor bankkredieten uitwerken' uit de bus. Nummer twee werd 'Tante-Agaathregeling uitwerken'. Op drie kregen we 'private middelen KMO-investeringsfondsen verhogen'. Op vier – maar bijna gelijkwaardig – eindigde 'oprichten overheidsinvesteringsfondsen'.

De Unizo staat zeker positief tegenover heel deze operatie, meer bepaald de automatische waarborgverlening. Die werd door de vorige minister opgenomen in zijn actieplan 'Ondernemen januari 2002'. In september 2002 verscheen er een SERV-advies dat duidelijk heel positief was over de hoofdlijnen. Meer bepaald heeft de SERV zich positief uitgesproken over het systeem van de automatische waarborgverlening en over de eenvoud, het marktconforme karakter en de responsabilisering van de kredietinstellingen. Als vertegenwoordiger van de Unizo neem ik daar dan ook geen woord van terug. Het voorliggende voorstel van decreet maakt immers het besluit dat toen voor advies voorlag mogelijk. We vragen dan ook dat dit spoedig zou worden gerealiseerd.

We hebben ook enkele bedenkingen bij het voorstel. Ik stel vast dat men hier werkt met een oproepsysteem. Bij een vorige gelegenheid heb ik bedenkingen geuit bij het oproepsysteem voor de expansiesteun. Dat doe ik hier niet, want hier is het systeem er niet ten overstaan van de KMO's, maar ten overstaan van de kredietinstellingen zelf. Dit kan positief zijn, alleen moeten we ons er voor hoeden dat de reglementering al te veel wordt gewijzigd. Het voorstel maakt het immers mogelijk de spelregels elke maand of een paar malen per jaar te wijzigen. Ik neem aan dat dit niet de bedoeling is. Op zich heb ik dus geen bezwaar tegen het voorzien in die mogelijkheid in het voorstel van decreet, maar mijn ervaring leert dat het heel lang duurt voor een bepaalde maatregel doordringt bij de doelgroep. Er mogen dus niet te veel wijzigingen worden doorgevoerd op korte termijn.

Verder is de relatie met de KMO-wereld me niet duidelijk. Ik heb daar althans niets over gelezen in dit voorstel. Misschien moet dat ook niet in een decreetstekst. Op dit ogenblik zijn de KMO-organisaties, interprofessioneel en professioneel, betrokken bij het beheerscomité van het Waarborgfonds. Dat is ook het geval bij andere instellingen, zoals het federale Participatiefonds. Ik verwijs ook naar het Waalse landsgedeelte, naar Sowalfin. Dat is op zich een interessant middel, daar het alle instrumenten voor de KMO's bundelt. Ook daar werd de KMO-wereld bij betrokken. In het voorliggende geval heb ik vernomen dat er een NV Waarborgbeheer wordt opgericht, naar ik aanneem als dochter voor 100 percent van de PMV. Het is me niet duidelijk in welke mate de KMO-wereld daarbij zou worden betrokken, als dit al de bedoeling is. De rol van de NV Waarborgbeheer is verregaand. De NV kan ook zelf waarborgen toekennen aan KMO's. Ze hoeft dus niet via kredietinstellingen te gaan. In het

voorstel staat dat ze ook advies geeft over de algemene waarborgproblematiek.

De waarborgproblematiek is heel belangrijk. We kunnen niet verwachten dat met wat nu voorligt alle problemen inzake waarborgverlening zullen zijn opgelost. Ik verwijs opnieuw even naar het SERV-advies over het besluit. Dat stelt letterlijk dat het de bedoeling is met een dergelijk instrument meer kredieten toe te kennen aan KMO's of betere voorwaarden af te dwingen voor die KMO's. Deze regeling garandeert dat niet automatisch. In het slechtst mogelijke scenario zou dit erop neerkomen dat alleen de financiële lasten bij financiële instellingen worden verminderd, maar dat er niet meer kredieten worden toegekend aan KMO's of dit aan betere voorwaarden gebeurt. Ik neem aan dat dit natuurlijk kan worden geregeld in het besluit en, daaropvolgend, in de raamakkoorden. Dit moet dus niet hier en nu worden geregeld, maar het is wel een belangrijk aandachtspunt. Op Europees niveau was men bezig met het ontwikkelen van een gedragscode tussen de bankwereld en de KMO-wereld. Vorige maand zijn die besprekingen afgesprongen.

Over Tante Agaath had ik het daarnet al. Als ik me niet vergis, staat in het voorstel van decreet dat het de bedoeling is dat de dochter van de PMV instaat voor alle volgende operaties inzake de financiering van KMO's. Daarvan interesseert de Tante-Agaathregeling of vriendenlening ons zeer. Die regeling is trouwens ook opgenomen in de slottekst van de ondernemingsconferentie. Ik zeg daarmee niet dat er terzake een onderdeel moet worden opgenomen in dit voorstel, want dat zou indruisen tegen mijn vraag om snelheid. Dit is een belangrijk aandachtspunt, zowel voor de snelle operationalisering als voor het globale kader van het KMO-financieringsagentschap.

De Unizo was al lang vragende partij voor een vernieuwde waarborgregeling en bepleit een automatische waarborgregeling. Als dit voorstel van decreet daartoe een voorwaarde is, dan steunen wij dit.

b. Discussie

De heer Mathieu Boutsen : Kan men spreken van een goede kredietverlening als aan kredieten zulke grote waarborgen worden verbonden ? Dat kan ertoe leiden dat ondernemers de dupe van de zaak worden, vooral als hun investeringsplan niet zo goed was als gedacht. Moeten die mensen niet worden beschermd ?

De heer Johan Bortier : Ik heb erop gewezen dat het voorstel niet automatisch een oplossing zal bieden voor het probleem van de waarborgen. Dit voorstel zou meer kredieten tegen betere voorwaarden mogelijk moeten maken, waaronder minder waarborgen. Ik hoop dat het voorliggende een aanzet zal zijn om daarover achteraf afspraken met de bankwereld te maken. De bank geniet van een overheidswaarborg bij kredietverleningen. De banken zouden de KMO's minder waarborgen moeten vragen, of toch kredieten moeten toekennen die ze normaal gesproken niet zouden toekennen. Ik deel dus uw bekommernis.

2. IDEA Consult

a. Toelichting door de heer Tom Pellens, consultant

IDEA Consult heeft in 2001-2002 het Vlaams Waarborgfonds geëvalueerd. Ik wil hier op basis van de aanbevelingen van die evaluatie over kredietwaarborgregeling en over de interne organisatie de tekst even bespreken. Vervolgens geef ik een reactie op het voorstel op basis van de aanbevelingen.

Ik breng de aanbevelingen van destijds in verband met de kredietwaarborgregeling even in herinnering. De belangrijkste was de noodzaak aan een grondige bijsturing. Cosmetische ingrepen aan de vorige waarborgregeling waren niet opportuun, want die regeling had zijn aantrekkingskracht verloren. Bij de vorige regeling nam slechts een heel beperkt aantal kredietinstellingen het grootste deel van de waarborgen op. Die concentratie was heel sterk. Het systeem was bovendien erg stringent en complex in vergelijking met die uit het buitenland. Ook gebruikers en banken hadden opmerkingen.

Daarom werd een veel eenvoudiger instrument gevraagd met eenvoudiger modaliteiten, zoals het type waarborgen, kredieten en premies. Ook de afbouw van de administratieve belasting werd gevraagd, zowel bij de aanvraag als bij de opvolging. Daarom stelden we een automatische waarborgregeling als regel voor. Die regeling bestond toentertijd pas en kende niet zo'n groot succes omwille van een onvoldoende rechtszekerheid bij de banken en een onvoldoende groot dekkingspercentage.

Een groter draagvlak was zeker nodig bij de kredietinstellingen. We concludeerden dit uit het feit dat slechts een heel beperkt aantal instellingen gebruik maakten van de regeling. De zaak opentrekken was voor ons van het grootste belang. De vraag

is en blijft hoe het engagement van de kredietinstellingen kan worden verkregen om daadwerkelijk gebruik te maken van het systeem. We stelden ook voor om de regeling beter af te stemmen op het federaal participatiefonds omwille van de administratieve vereenvoudiging. Dat fonds heeft dezelfde doelstelling, maar benut andere instrumenten. Ook is een goede samenwerking nodig met het Europees Investeringsfonds dat een tegenwaarborg kan geven. Het is immers zeer interessant om er een beroep op te doen. De regeling bood ook de mogelijkheid om tegenwaarborgen te geven voor de maatschappijen voor onderlinge borgstelling, dat zijn privé-initiatieven waarbij ook waarborgen worden gegeven. Die mogelijkheid moest worden behouden.

Ook op het vlak van interne organisatie deden we aanbevelingen. Voor ons diende het Vlaams Waarborgfonds meer als een zelfstandige entiteit te worden beschouwd. Vroeger stond het Beroepskrediet via een beheersovereenkomst in voor de uitvoering. Daardoor kon het instrument niet volledig beleidsmatig worden aangestuurd. Bovendien was er te weinig ruimte om het instrument meer commercieel en producttechnisch uit te bouwen. Bij een meer verzelfstandigde entiteit zou de relatie tussen de uitvoering, de beslissing en het beleid kunnen verbeteren. Het instrument moet beter in de markt worden geplaatst, want het is belangrijk dat het wordt gebruikt. De klanten, KMO's en kredietinstellingen, moeten het interessant vinden. Omdat het een kleine organisatie is, is het opportuun dat bij een andere overheidsorganisatie wordt aangesloten omwille van de logistieke synergie. Wel moet voldoende onafhankelijkheid worden gegarandeerd.

Onze reactie op het voorstel van decreet is positief, want het gaat in op heel veel van onze aanbevelingen. Het gaat duidelijk over een grondige hervorming. Een automatische waarborg wordt ingevoerd en dat biedt de mogelijkheid tot administratieve vereenvoudiging en een versnelde afhandeling. De meeste modaliteiten zullen pas in een latere fase worden ingevuld, maar de mogelijkheid tot eenvoudige modaliteiten wordt zeker geboden.

Het voorstel van decreet legt niet alles vast. De modaliteiten worden niet stringent gebetonneerd. Het voorstel van decreet voorziet in de nodige flexibiliteit om later een segmentering ten aanzien van doelgroepen door te voeren. Niet alle KMO's worden even hard met de financieringsproblematiek geconfronteerd. Het voorstel van decreet biedt de Vlaamse overheid de mogelijkheid om zich vooral op de meest relevante segmenten van de

sector te focussen. Het legt tevens de nadruk op de continuïteit. Volgens ons is dit zeer belangrijk. De Maatschappij voor Onderlinge Borgstelling zal ook in de toekomst worden ondersteund.

Wat het organisatorisch aspect betreft, vinden we de positie van het KMO-financieringsagentschap zeer positief. De verzelfstandiging van dit agentschap zal meer mogelijkheden bieden om de sector beleidsmatig te ondersteunen, zal meer ontwikkelingsmogelijkheden bieden en zal misschien een commerciële dynamiek mogelijk maken.

Tegenover de kredietverleners zal het KMO-financieringsagentschap een stuk onafhankelijker worden. Het feit dat de waarborgregeling nu deel uitmaakt van het beroepskrediet, plaatst bepaalde kredietinstellingen momenteel in een redelijk moeilijke situatie. Het KMO-financieringsagentschap zal een hele reeks taken toebedeeld krijgen. Op logistiek vlak zal dit positieve synergetische voordelen bieden.

Hoewel dit voorstel van decreet eigenlijk slechts een raamtekst is, vinden we de inhoud van de tekst positief. Ik zou hier evenwel de aandacht nog even op een paar specifieke punten willen vestigen.

Het voorstel van decreet heeft nog geen draagvlak bij de kredietinstellingen. Ik veronderstel dat de vertegenwoordiger van de kredietinstellingen hier straks nog wat dieper op zal ingaan. Het creëren van dit draagvlak is zeer belangrijk. Tenslotte zullen de kredietinstellingen het cliënteel van dit instrument vormen. Indien deze regeling succes wil kennen, moet dit draagvlak worden gecreëerd.

Het voorstel van decreet biedt heel wat ruimte om modaliteiten in te vullen en om een rubricering door te voeren. Deze flexibiliteit mag evenwel niet tot het creëren van steeds complexere modaliteiten leiden. Indien de regeling succes wil hebben, moet ze eenvoudig blijven.

De risicodeling tussen de banken en het Vlaams Gewest is aan de 75-percentregel onderhevig. Deze regel moet tijdig worden geëvalueerd. De verhoudingen in de risicodeling moeten grondig worden bestudeerd.

Momenteel zitten we met een automatische regeling. De beslissingsbevoegdheid zal steeds meer bij de banken terechtkomen. De manier waarop de banken de nieuwe regeling zullen toepassen, zal sterk afhankelijk zijn van de risicodeling. Indien het risico volledig wordt gedeeld en de overheid een sterke rol speelt, zullen de banken de regeling

volop gebruiken. De vraag is evenwel of dit het juiste gebruik van de regeling kan worden genoemd. Indien het risico te weinig wordt gedeeld, zullen de banken het systeem allicht minder aanwenden. Het gebruik moet aandachtig worden opgevolgd.

In Nederland is de waarborgregeling volledig automatisch. Het risico ligt evenwel iets meer bij de banken. Dit betekent dat de banken de kredieten kritischer onderzoeken. Ze lopen zelf immers meer risico. Aangezien niet al het geld dat ze in een bedrijf steken door een staatswaarborg wordt gedekt, nemen ze een andere houding aan dan de Belgische banken.

De overheid moet kiezen welke leningen ze in deze regeling wil opnemen. Ik kan hier geen perfect beeld schetsen van de best mogelijke regeling. Het belangrijkste is dat de regeling regelmatig wordt geëvalueerd.

Hoewel het hier zeer praktische punten betreft, wil ik nog even op het organisatorisch aspect van de zaak ingaan. Het voorstel van decreet legt de nadruk op continuïteit. Het is zeer belangrijk dat de continuïteit van de kennis van de huidige waarborgregelingen worden gegarandeerd. Ik denk hierbij in eerste instantie aan het personeel. Het personeel moet de kennis van de vorige systemen garanderen. Deze zeer complexe regelingen blijven immers bestaan. Het ontstaan van een nieuw systeem zal de situatie zelfs nog een beetje complexer maken. Hetzelfde geldt overigens voor de ICT-ondersteuning.

b. Discussie

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer Pellens, wat vindt u van het feit dat de NV Waarborgbeheer zelf rechtstreeks waarborgen aan KMO's kan toekennen ?

De heer Tom Pellens : We hebben ons hier niet over uitgesproken. Ik zie niet direct een probleem. Wat het organisatorisch aspect betreft, zijn we hier eigenlijk niet echt op ingegaan.

De heer Eddy Schuermans : Ik stel me tevens vragen bij de betrokkenheid van de KMO-sector bij de voorgestelde regeling. Hebt u daar een mening over ?

De heer Tom Pellens : Betrokkenheid is een goede zaak. In het vorige systeem zaten de KMO's in het beheerscomité. Nu is er geen voorafgaande beslissing meer over de toekenning van de waarborg. In

die zin zit de kredietinstelling daar ook niet meer in. De KMO's moeten kennis hebben van dit instrument. Informatieverspreiding is essentieel. De vorm van betrokkenheid is me nog niet duidelijk. Een adviesorgaan lijkt me een goed idee.

De heer Mathieu Boutsen : Dit voorstel van decreet wil de banken quota opleggen voor het krediet dat ze aanreiken. Een bank krijgt een pakket aan waarborgen toegekend.

Lijkt het u een goed idee om de banken de mogelijkheid te geven hun voorraad aan kredieten zelf te beoordelen ? Ik vermoed dat sommige banken overschotten aan waarborgen hebben en andere een tekort. Is in dat geval een uitwisseling een goed idee ?

De heer Tom Pellens : In Nederland bestaat het quotasyteem al langer en het werkt daar goed. Het quotum hangt af van het KMO-kredietvolume van een bank, van het marktaandeel dus. Het wordt halfjaarlijks geëvalueerd : er wordt nagegaan in welke mate en hoe de banken het systeem gebruiken.

De banken zullen niet zomaar hun volledige voorraad opgebruiken als ze ook genoeg eigen risico moeten nemen of als er een premie opzit. Het systeem staat hier nog niet op punt, het moet nog worden uitgewerkt. Misschien gaan de banken hun portefeuille gebruiken voor zaken die wij niet willen. Als ze geen extra incentive voelen, zullen ze hun quota niet gebruiken als het niet hoeft. Waarschijnlijk hebben ze dan een overschot. Daarna kan hun quotum worden aangepast aan hun gebruik of aan de markt.

De heer Mathieu Boutsen : Kunnen de banken hun overschotten onderling uitwisselen ?

De heer Tom Pellens : Daar kan ik u niet op antwoorden.

3. Vlaams Waarborgfonds

a. Toelichting door de heer Chris Dauw, voorzitter

Ik zal onmiddellijk kleur bekennen : ik vind dit een zeer interessant en degelijk voorstel van decreet.

Zijn waarborgen door de overheid wenselijk ? Een bank geeft geen leningen aan iemand die zelf geen beginkapitaal heeft. De overheid kan dat wel doen. De voorwaarden voor een overheidswaarborgsysteem zijn : een goed project, een gebrek aan finan-

ciële zekerheid en concurrentieversterking. Aan die basisprincipes moeten we ons houden, anders loopt het systeem uit de hand.

Dit systeem is positief voor alle partijen : voor de debiteur, voor de economie én voor de banken. Dat kan vreemd klinken, en ik zit hier niet om het op te nemen voor de banken, maar uit de cijfers blijkt duidelijk dat de belangrijkste financiering van een klein bedrijf van de banken komt. De bevordering van het risicokapitaal, waar ik alle sympathie voor heb, is honderd tot vijfhonderd keer minder belangrijk dan de bankfinanciering. De bank blijft onontbeerlijk.

Als de overheid zekerheid verschaft, heeft ze te maken met een debiteur die in beginsel solvabel is, voldoende liquide middelen heeft en tevreden is met zijn kredietverlening. Als het systeem goed georganiseerd is, is het voor de banken interessant. Momenteel schort er nog wat aan die organisatie. Dit voorstel van decreet hadden we nodig. Het biedt een antwoord op een vraag die al jaren leeft.

Er zijn op dit moment drie problemen. Ten eerste zitten we in een dwingend keurslijf op juridisch vlak. Om het besluit aan te passen hebben we deze tekst nodig. Die aanpassing is noodzakelijk om het systeem te laten functioneren.

Ten tweede zitten we in een keurslijf op het vlak van infrastructuur. We werken met een dienstverlenerscontract en een beroepskrediet. Dat is een strak systeem. Dat contract laat geen ruimte. Ten derde is er evenmin ruimte voor promotie van het systeem. Er is geen geld voor, er zijn geen kanalen.

De tekst is zo goed omdat we nood hebben aan een nieuw en automatisch systeem. We hopen dat dit lukt. Ik vind het heel vervelend dat we in de huidige situatie totaal niet creatief kunnen zijn. Die creativiteit zie ik in samenwerking met het EEF, in nieuwe systemen, in het valneteffect, in ruimte voor nieuwe initiatieven, enzovoort. Dit verlangen naar creativiteit leeft in de ondernemerswereld.

Bij artikel 18, ten slotte, staat een toelichting over de verliesafrekeningen. Dat is een heel ingewikkelde zaak. Ik wil voorstellen dat meer algemeen te houden. De tekst dwingt ons terzake immers enigszins in een keurslijf. We hebben heel slechte ervaringen met die afrekeningen. Graag zagen we daar een ander systeem. Daar heb ik enkele ideeën over. Dit kan misschien een detail lijken, maar in de praktijk is het dat niet.

b. Discussie

De heer Mathieu Boutsen : Tot nu toe werd dit soort waarborgen alleen verstrekt met medewerking van het Beroepskrediet. Leert uw ervaring dat de mensen omwille van die waarborg naar het Beroepskrediet stappen ? Wie echt een overheidswaarborg nodig heeft en toevallig niet het Beroepskrediet kent, zal wel de weg vinden naar dat Beroepskrediet. Misschien zal dat niet gebeuren op aanraden van zijn bank, maar dan toch wel op aanraden van zijn accountant. Anders is er aan dit soort waarborgen niet zo veel behoefte, zo lijkt me.

De heer Chris Dauw : De waarborgen worden niet toegekend door het Beroepskrediet. De infrastructuur – personeel, informatica, gebouwen – is van het Beroepskrediet, maar de beslissing wordt genomen door een orgaan dat totaal onafhankelijk is van het Beroepskrediet, en het gebeurt ook met overheidsgeld.

Dat is niet altijd zo geweest. Voor zover ik er een zicht op heb, was er tot 15 jaar geleden wel een redelijk nauwe band tussen een waarborg vragen en krediet opnemen bij het Beroepskrediet. Vandaag is dit niet zo. Ofwel stapt men naar het Waarborgfonds en blijft men in de invloedssfeer van het Beroepskrediet, ofwel vraagt men dit niet. Dat betekent niet dat er geen nood is aan waarborgen, maar men kent de weg niet. Het is te ingewikkeld. De eigen bank heeft vaak geen zin om dit te doen, om welke reden dan ook. Die bank wil de cliënt houden. Er is dus geen doorstroming.

Qua volume gaan de waarborgen voor 80 percent naar cliënten van het Beroepskrediet, maar als men het heeft over het potentieel van waarborgverlening, is dit maar een klein stukje van de markt. Het gaat dus maar over een klein deeltje dat waarborgen vraagt en kan krijgen. Dit is dus helemaal gemarginaliseerd. Ik ben ervan overtuigd dat velen wel een waarborg willen, maar dit ofwel niet weten ofwel opzien tegen de praktische moeite. Misschien krijgen ze ook tegenwind van de eigen bank.

De voorzitter : Het waarborgsysteem zou dus een klein deeltje zijn in het ruimere financiële concept. Is een en ander werkelijk zo gemarginaliseerd dat de nood verdampt op de grote hete plaat van het bankwezen ? Als ik u goed kan volgen, heeft het bestaande systeem met het Waarborgfonds nooit goed kunnen functioneren. Klopt dat ?

De heer Chris Dauw : Dat de huidige bewaarborging door het Waarborgfonds marginaal is, is een

feit. Op een heel jaar is er sprake van 400 waarborgaanvragen. Dat lijkt veel, maar op de totaliteit van de markt is dat niets. Dat is natuurlijk niet wenselijk. Daar moet iets aan worden gedaan. Net daarom zou er een automatisch systeem komen dat daar een oplossing voor biedt, zoals in Nederland, waar de hele bankwereld deelneemt aan dat systeem. Daar had men 20 jaar geleden een systeem dat enigszins lijkt op het Belgische, waarbij de lokale beroepskredietinstelling ook de facto een dominerende positie had. Dat is helemaal weggevoerd en verruimd tot het hele bankwezen.

Het systeem heeft inderdaad nooit goed kunnen werken, daar het veel te stroef is. Er is sprake van een grote drempelvrees. Wie er deel van uitmaakt, die blijft er in, want die kent het.

De voorzitter : Of was de band met het Beroepskrediet te nauw ?

De heer Chris Dauw : Dat denk ik niet, toch zeker de jongste jaren niet. Misschien speelde dit psychologisch wel een rol, dat de perceptie was dat dit deel uitmaakte van het Beroepskrediet.

De heer Eddy Schuermans : Het voorstel voorziet in regelmatige oproepen. Daarbij kunnen de voorwaarden wijzigen, zelfs in die mate dat bij een nieuwe oproep elementen uit de vorige oproep kunnen worden gewijzigd. Nemen we als voorbeeld een waarborghouder aan wie een bepaalde waarborg werd toegekend. Als er een nieuwe oproep komt, dan kunnen de voorwaarden van de eerste oproep worden gewijzigd. Ik kan me voorstellen dat dit zorgt voor problemen met betrekking tot de engagementen die zijn aangegaan ten aanzien van mensen die een krediet hebben opgenomen. Geeft dit voldoende rechtszekerheid ? Is het wel wenselijk dat men aangegane verbintenissen zelfs al na 3 maanden kan wijzigen ?

De heer Chris Dauw : Dat is zeker niet wenselijk. Het is ook niet de bedoeling van de tekst, voor zover ik die tekst kan interpreteren.

De heer Eddy Schuermans : Ik citeer de tekst : ‘De toekenning van een waarborg aan een kandidaat-waarborghouder, waaraan reeds in het kader van een eerdere oproep een waarborg is toegekend, kan neerkomen op een herbepaling van de voorwaarden.’ Dat zijn dan voorwaarden onder meer op het vlak van bedragen, geldingsduur enzovoort. ‘De aldus herbepaalde waarborg vervangt in dergelijk geval de eerder toegekende waarborg, die daarbij wordt herroepen.’ Dit is niet vatbaar voor veel interpretatie.

De heer Chris Dauw : Misschien moet de tekst inderdaad worden gepreciseerd. Het lijkt mij niet de bedoeling. Ik denk dat het de bedoeling was om enige soepelheid in te bouwen in het systeem, om te kunnen bijsturen. Men weet immers nooit wat er kan gebeuren. Maar de tekst laat inderdaad theoretisch de mogelijkheid open om de regels niet te bestendigen. Dat is niet wenselijk.

De heer Eddy Schuermans : Misschien heb ik dit verkeerd begrepen. Zou het kunnen dat een kredietverstrekker een krediet geeft op basis van de waarborgregeling en de voorwaarden die hij heeft bedongen en vervolgens, bijvoorbeeld na 3 maanden, wordt geconfronteerd met andere voorwaarden ? Indien hij die had gekend, had hij dit krediet misschien in eerste instantie niet op die wijze verstrekt. Men wijzigt dus de spelregels voor reeds verleende kredieten. Dat is vreemd.

De voorzitter : Dat gebeurt niet per oproep.

De heer Eddy Schuermans : Dit wijzigt de voorwaarden van een eerdere oproep. Het gaat niet over nieuwe verbintenissen, maar over een vorige oproep.

De voorzitter : De afgevaardigde van de PMV kan daar straks wellicht meer technisch op ingaan.

De heer Mathieu Boutsen : Wat zal de gemiddelde kostprijs zijn van die waarborgen die door het Waarborgfonds worden aangerekend aan de banken ? Hoeveel van die kostprijs mag worden doorgerekend door de banken ? Is er ook een deel dat niet mag doorgerekend ?

De heer Chris Dauw : Dat ligt nog niet vast. Ik kan wel verwijzen naar de vandaag geldende tarieven. Dat hangt af van een aantal parameters, maar we spreken over een grootteorde van 3 percent. Dat kan meer of minder zijn.

Er is al hard gewerkt aan een besluit inzake de automatische regeling. Daarin stond al een tarief. Dan gaat het natuurlijk over een vorige versie, die natuurlijk kan worden aangepast. Maar daar ging het over 0,25 percent voor de gewone gevallen en 0,05 percent voor starters. Voor een krediet van 10 jaar komt dat neer op 2,5 percent voor de gewone gevallen en 0,5 percent voor starters. We zullen zien wat er in de nieuwe tekst staat, maar dit tarief lijkt me vrij redelijk. We moeten dit immers samen met de interestvoet bekijken. Als die 5,5 percent bedraagt, dan komt daar 0,25 percent bij. Dan is de interestvoet niet 5,5 percent, maar 5,75 percent. Ik

denk niet dat een investeringsbeslissing zal worden doorkruist door die 0,25 percent meer.

Wat de doorrekening betreft, zullen we zien wat er in het nieuwe besluit zal staan. Het vorige besluit bepaalde dat het de bank is die dat betaalt. Hoe de bank dat dan doorrekent, is haar probleem. Een antwoord kan zijn dat uiteindelijk de cliënt altijd betaalt. Een en ander hangt ervan af hoe dat bedrag loopt, maar hoe men het ook draait of keert, op de ene of de andere wijze zit dit in de interestvoet van de cliënt. In het huidige systeem, daarentegen, is er een formele opdeling, met een deel voor de cliënt en een deel voor de bank.

4. PMV

a. Toelichting door de heer Bart De Smet, investeringsmanager

De PMV heeft het genoeg gehad nauw samen te werken met de indieners van dit voorstel van decreet voor het opstellen van de tekst. We waren ook nauw betrokken bij de ARKimededes-regeling. Ik wil kort uiteenzetten hoe deze waarborgregeling zich verhoudt ten opzichte van de ARKimededes-regeling en andere bestaande instrumenten ter bevordering van de financiering van KMO's.

Ik wil kort terugkomen op een aantal aandachtspunten en een aantal gestelde vragen. Daar we betrokken waren bij het opstellen van de tekst, kunnen we misschien wat meer technische verduidelijkingen geven. Het is niet de bedoeling dat de NV Waarborgbeheer zelf waarborgen gaat toekennen. Dat kan ook niet : het is immers een privaatrechtelijke maatschappij. Het is de bedoeling dat deze NV de waarborgen die zijn toegekend door de Vlaamse regering zal beheren en daar toezicht op zal houden. Ook nu is het niet zo dat het Beroepskrediet de waarborgen toekent, maar wel het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering. De continuïteit wordt gegarandeerd omdat de NV Waarborgbeheer de medewerkers van het Beroepskrediet zal overnemen. Ook de ICT-toepassingen worden overgenomen. De KMO-wereld zal bij de waarborgregeling worden betrokken via het beheersorgaan van de NV.

Artikel 10, paragraaf 3, is misschien breed geformuleerd. Het is de bedoeling om toe te staan dat een op een bepaald tijdstip toegekende waarborg die niet volledig is opgebruikt, op een later tijdstip wordt heropend of de voorwaarden ervan opnieuw worden bepaald. Het artikel zou kunnen worden herschreven, in die zin dat enkel het gedeelte van

de waarborg dat niet is gekoppeld aan KMO-leningen, opnieuw kan worden herroepen.

De heer Eddy Schuermans : U zegt dat het niet de bedoeling is dat de NV zelf waarborgen verleent aan KMO's. Artikel 21, ten derde, staat dat nochtans toe.

De heer Bart De Smet : Er is voorzien in de mogelijkheid om ooit waarborgen te verlenen. Die vennootschap zal daartoe echter niet de middelen hebben. Wellicht zullen niet veel banken en KMO's in zo'n waarborg van een beheersvennootschap geïnteresseerd zijn. In de praktijk zal het Vlaamse Gewest waarborgen toekennen.

De overheidsinstrumenten voor de financiering van KMO's gaat over de financiering door, samen met of onder de impuls van de overheid. Het gaat dus niet noodzakelijk om overheidsgeld dat wordt geïnvesteerd. Het doel is de financiering vanwege de privé-sector te stimuleren en niet te vervangen, op te treden als de privé-sector tekortschiet, het ondernemerschap te stimuleren en het economisch draagvlak van Vlaanderen te versterken.

De randvoorwaarden zijn : de overheid is een ondersteunende actor die veel minder dan vroeger rechtstreeks investeert, de markt van risicokapitaal mag slechts minimaal worden verstoord en privé-actoren moeten op de voorgrond kunnen treden bij het contact met de ondernemingen.

Dit economisch ondersteuningsbeleid bestaat uit fiscale steun, steun bij aanwervingen, steun bij opleidingen, steun voor O&O, steun voor export en steun bij investeringen. De steun bij investeringen bestaat uit subsidies, leningen en steun bij risicokapitaalverschaffing. De subsidies bestaan uit adviescheques en groeipremies. De steun bij risicokapitaalverschaffing bestaat uit operationele steun aan de BAN-netwerken, de garantieregeling voor het risicokapitaal, de Talentenbank die in voorbereiding is en ten slotte ARKimededes. De leningen zijn de leningen die onder het participatiefonds ressorteren, de vriendenleningen en de waarborgregeling.

ARKimededes wil risicokapitaalverschaffers de mogelijkheid bieden om bovenop elke euro die ze aan eigen middelen investeren in een Vlaamse KMO, één bijkomende euro vanuit het ARKimededesfonds te investeren. De waarborgregeling wil kredietinstellingen de mogelijkheid bieden om overheidswaarborgen te ontvangen ter vermindering van de risico's die zijn verbonden aan het verstrekken van kredieten aan Vlaamse KMO's.

Beide instrumenten leiden niet tot rechtstreekse investeringen, maar tot ondersteuning en de aanmoediging van privé-actoren om KMO's te financieren. In beide gevallen wil men de overheid als een ondersteunende actor laten optreden, men wil de markt van risicokapitaal minimaal of niet verstoren en privé-actoren treden op de voorgrond bij het contact met de ondernemingen.

ARKimedes wil het eigen vermogen van KMO's versterken, terwijl de waarborgregeling tot doel heeft vreemd vermogen in KMO's in te brengen. De doelgroep van ARKimedes zijn KMO's met een groot groeivermogen, terwijl de waarborgregeling er ook is voor de traditionele ondernemingen, zoals de bakker om de hoek. ARKimedes komt tegemoet aan grotere financieringsbehoeften, tot 1 miljoen euro per onderneming. In de waarborgregeling is het maximum niet bepaald, maar het is niet de bedoeling om in zo'n groot bedrag te voorzien. Er is sprake van een limiet van 500.000 euro. Het gemiddelde financieringsbedrag bij een waarborgregeling lag totnogtoe altijd een flink stuk lager. De financieringsbehoefte is kleiner. Niet de overheid is de frontoffice : in het geval van de waarborgregeling zijn de kredietinstellingen dat, in het geval van ARKimedes zijn dat de risicokapitaalverschaffers. Bij ARKimedes is er een actieve betrokkenheid en een deelname in het kapitaal van de fondsen door het publiek, bij de waarborgregeling niet.

b. Discussie

De heer Mathieu Boutsen : Mijnheer De Smet, er wordt steeds gepraat over waarborgen bij investeringskredieten. Komen alleen die kredieten in aanmerking ? De grote problemen op het vlak van waarborgen situeren zich niet bij investeringskredieten, maar wel bij kortlopende kredieten, bijvoorbeeld ter financiering van voorraden en van debiteuren.

De heer Bart De Smet : Het decreet bepaalt niet dat het over investeringskredieten moet gaan. Er is ruimte voor creativiteit. In het besluit dat wordt uitgewerkt is wel hoofdzakelijk sprake van investeringskredieten. Het is niet uitgesloten dat ook andere kredieten voor de waarborgregeling worden gedekt via uitvoeringsbesluiten.

5. VOKA-Vlaams Economisch Verbond

a. Toelichting door de heer Karl Collaerts, adviseur Kenniscentrum

Ik spreek namens VOKA, dat is het functioneel verbond tussen het VEV en de Kamers voor Handel en Nijverheid. Ik wil de maatregel graag plaatsen in het geheel aan maatregelen die recent door de Vlaamse overheid werden genomen.

Bij de financieringsvoorzieningen wordt heel sterk gefocust op de marktfalingen aan de aanbodzijde. Financiële instellingen wijzen financieringsvoorstellen af om redenen die niets te maken hebben met de kwaliteit van het voorstel, maar omdat de ondernemer over een onvoldoende track record beschikt, omwille van de confrontatie met een nieuwe technologie of nieuwe markt, of omdat een te klein bedrag wordt aangeboden waardoor de kosten voor de financiële instelling niet opwegen tegen de baten.

De overheid wil daarom de toegang tot de financiering bevorderen. Dat gebeurt enerzijds via de waarborgregeling investeringskredieten en anderzijds via ARKimedes, de regeling die is gericht op risicokapitaal. We moeten ook oog hebben voor de marktfalingen aan de vraagzijde. De schuld mag niet alleen in de schoenen van de financiële instellingen of banken worden geschoven, omdat ze niet voldoende kredieten verstrekken, want dat is slechts een gedeelte van het verhaal. De falingen aan vraagzijde hebben te maken met informatieasymmetrie of -onduidelijkheid. Sommige marktfalingen zijn het gevolg van een gebrek aan kennis van bepaalde ondernemers bij het opstellen van een businessplan en van een inadequate presentatie van de financieringsvoorstellen. Het is daardoor mogelijk dat intrinsiek sterke projecten niet worden gevaloriseerd in de vorm van een lening of een andere vorm van financiering.

De overheid kan een positieve rol spelen door de te financieren projecten te upgraden. Er werden reeds initiatieven genomen in de vorm van adviescheques en op het vlak van onderwijs en vorming. Het opstellen van een financieel plan is erg belangrijk. Daarbij moet niet duidelijk worden welke financieringsbehoefte er is, maar zeker ook welk

soort geld nodig is, want niet alle ondernemingen hebben nood aan dezelfde vorm van financiering. De overheid kan ook een rol spelen via het bevorderen van netwerken. Adviescheques zijn gericht op een relatie tussen de ondernemer en de adviesverlener. Het kan nuttig zijn om verschillende partijen samen te brengen. In het geval van een geïntegreerde financiering wordt een ondernemer geconfronteerd met diverse aanbieders van financiering.

De adviesverlening zal in de toekomst aan belang blijven winnen. Financiële instellingen vragen immers steeds meer informatie. In een recent rapport van de Europese Commissie wordt vermeld dat we steeds meer in de richting van een ratingcultuur gaan. De financiële instellingen zullen bijgevolg hun financieringsvoorwaarden steeds meer afstemmen op het risicoprofiel. De onderneming moet heel duidelijk maken wat de omzetprognoses en de verwachte technologische ontwikkeling zijn. Die zaken moeten op een gestandaardiseerde manier worden weergegeven. Ergens zal dus expertise moeten worden aangebracht. Daarvoor is een mentaliteitswijziging nodig, en daar kan de overheid een rol bij spelen.

Op de aanbodzijde is de taakverdeling van de actoren vrij goed. De frontoffice wordt overgelaten aan de instellingen die terzake over de beste kennis beschikken, namelijk de financiële instellingen en de leasingmaatschappij voor de waarborgregeling en de risicokapitalisten voor ARKimedes. De overheid heeft enerzijds een hefboomfunctie en speelt anderzijds een controlerende rol op het vlak van concurrentievoorwaarden. Bij ARKimedes is er nog een bijkomende actor, namelijk de burger die via het verstrekken van financiële middelen een rol speelt bij het ondernemen. Die rol kan worden aangemoedigd door de overheid.

De waarborgregeling investeringskredieten voor KMO's is vrij interessant omdat waarborgen een vrij efficiënt gebruik van middelen tot gevolg hebben. Dat wordt ook onderlijnd in het rapport van de Europese Commissie. Bij de Europese MKB-garantieregeling werd de budgettaire kostprijs voor de overheid geanalyseerd. Voor elke euro die er wordt ingestopt, wordt 58 euro aan kredieten verleend. Er is dus een hefboomeffect. Een automatische waarborgverlening heeft nog meer positieve effecten omdat er minder eigen vermogen moet worden ingezet op het kapitaal dat moet worden aangehouden door de financiële instelling.

De bundeling van financieringsinstrumenten in één agentschap is positief. Het is een Europese trend.

In Finland wordt zelfs de exportfinanciering erbij betrokken. Afwegingen tussen verschillende instrumenten worden mogelijk. Een groot probleem daarbij is dat een aantal instrumenten federaal zijn. Wij geloven niet in het op elkaar afstemmen van de instrumenten, maar wel in een integratie in het financieringsagentschap, wat een regionalisering van het federaal participatiefonds impliceert.

Risicodeling tussen de overheid en de particuliere sector is ook erg belangrijk. De heer Pellens wees erop dat een dekking van 100 percent door de overheid wellicht veel risico's tot gevolg heeft, waardoor de financieringskost erg hoog wordt. Europa legt de drempel op 80 percent, wij op 75 percent. Interessant is dat de Europese waarborgregelingen bijkomend kunnen worden aangesproken, indien additionaliteit kan worden aangetoond. Dit betekent dat effectief moet worden aangetoond dat de regeling tot het ontstaan van nieuwe kredieten heeft geleid. Om de financiële instellingen te overtuigen, wat essentieel is voor de werking van het hele systeem, lijkt het me logisch hier geen al te laag percentage aan te verbinden. Ik wil me hier evenwel niet specifiek over uitspreken. Bovendien is in het voorstel van decreet een voldoende hoog percentage opgenomen.

Het is belangrijk de zaken eenvoudig te houden. Uit de doorlichting van IDEA Consult is reeds gebleken dat het invoeren van meer modaliteiten de regeling administratief ontoegankelijker zou maken. Het invoeren van modaliteiten in verband met een maximale rente of van voorwaarden waaraan de kredieten moeten voldoen, zou de financiële instellingen voor bijkomende drempels plaatsen. De stijging van de monitoringkosten zou hen er kunnen van weerhouden om in dit systeem te stappen.

Het succes van de Nederlandse regeling is gebaseerd op de beperkte voorwaarden die aan de kredieten worden verbonden. Ik vind het positief dat deze mogelijkheid in het voorstel van decreet wordt opengelaten. Ik heb vernomen dat de uitvoeringsbesluiten niet meer ingrijpend zullen worden gewijzigd. Dat is een goede zaak. De regeling moet zeer toegankelijk blijven.

Alle financiële instellingen die aan bepaalde voorwaarden voldoen, moeten in aanmerking komen. De commissie voor het Bank- en Financieuzen is verantwoordelijk voor het opstellen van die voorwaarden.

In het voorstel van decreet staat dat het aanbieden van dergelijke financieringsvormen gebruikelijk

moet zijn voor de instellingen die in aanmerking willen komen. Ik vind dit een vrij onduidelijke formulering. Dit mag niet leiden tot het uitsluiten van financiële actoren die op een bepaald ogenblik om perfect verdedigbare redenen besluiten de hier specifiek beoogde doelgroep meer financiering aan te bieden. Op het ogenblik dat de instelling deze beslissing neemt, kan ze niet beweren dat het aanbieden van deze financiering gebruikelijk is. Ze moet evenwel in aanmerking komen om van deze regeling gebruik te maken.

De verdeelsleutel is zeer belangrijk. Bij de toekenning van de waarborgen moeten objectieve en verantwoorde criteria worden gehanteerd. Die criteria zijn momenteel nog niet helemaal duidelijk.

De uitvoeringsbesluiten zijn gebaseerd op een definitie van doelondernemingen. In de huidige regeling blijken de starters relatief ondervertegenwoordigd te zijn. Het is positief dat het voorliggend voorstel van decreet hierop inspeelt.

Ik vind het een goede zaak dat de KMO's in het voorstel van decreet zijn opgenomen. De EU laat dat tenslotte toe. Snelgroeiende ondernemingen overstijgen soms de arbitraire drempel van vijftig werknemers. Indien ze met financieringsproblemen worden geconfronteerd, moeten die ondernemingen ook in aanmerking komen.

De regeling moet tevens op de Europese MKB-garantieregeling worden afgestemd. Sinds 1998 hebben reeds 125.000 ondernemingen in Europa via die regeling ondersteuning ontvangen. Aangezien de mogelijkheid zich aandient, moeten we ons hier ook bij aansluiten.

De positie van de kredietverlenende vennootschappen met sociaal oogmerk zal allicht in de uitvoeringsbesluiten worden geregeld. Die vennootschappen krijgen de kans waarborgen toe te kennen. Het is evenwel niet duidelijk aan welke voorwaarden ze moeten voldoen. De controle op de financiële instellingen en op de leasingmaatschappijen is vrij sterk uitgewerkt. Ik heb echter geen directe verwijzing gevonden naar de manier waarop dat zal worden geregeld. Volgens de uitvoeringsbesluiten is organisatorische en financiële solidariteit een vereiste. Dat is uiteraard zeer belangrijk.

We mogen ons niet enkel tot het aanbod beperken, maar we moeten ook aandacht hebben voor de vraag. De adviescheques vormen op dat vlak zeker een positieve ontwikkeling. De ontwikkeling van netwerken moeten zeker worden bevorderd.

De onderlinge borgstellingsmaatschappijen kunnen op dat vlak een interessant instrument vormen. Op deze manier worden de ondernemingen immers geresponsabiliseerd. Ze moeten de beschikbare middelen bundelen en als waarborgen aanbieden. We hebben op dat vlak een traditie. Momenteel is nog slechts een echte onderlinge borgstellingsmaatschappij actief. Door middel van de nodige incentives kan die werkwijze misschien worden aangewakkerd.

6. Belgische Vereniging van Banken

a. Toelichting door mevrouw Anne-Mie Ooghe, adviseur, en mevrouw Silvia Meskens, adviseur ING-bank

De algemene houding van de Febefin, die in verband met dit dossier rechtstreeks het standpunt van de kredietinstellingen en de leasingmaatschappijen kan vertolken, ten aanzien van de voorgestelde hervormingen is vrij positief.

Het samenbrengen van verschillende instrumenten ter bevordering van de KMO-financiering in een enkele instelling, de PMV, kan de coherentie van de genomen maatregelen enkel bevorderen. Het kiezen voor een beperkt aantal maatregelen verdient hierbij de voorkeur.

Hier moeten wel de nodige financiële middelen tegenover worden geplaatst. Elke maatregel verplicht de banken immers bepaalde procedures op te starten en hun personeel hiervoor op te leiden. Indien hiervoor onvoldoende financiële middelen worden uitgetrokken, kan elke individuele instelling slechts een beperkt aantal dossiers openen.

De hervorming van de waarborgregeling voor KMO's wordt al een hele tijd besproken en voorbereid. De sector heeft steeds op een constructieve wijze aan deze werkzaamheden deelgenomen.

De tijd is rijp om op een verbeterd systeem over te schakelen. Iedereen hoopt dat de aangekondigde economische heropleving zich in de loop van dit jaar zal manifesteren. De overschakeling op een goed functionerende waarborgregeling zou een significante positieve bijdrage kunnen leveren aan het streven om optimaal op een betere economische omgeving in te spelen. We willen dan ook zo snel mogelijk van de voorbereidende naar de operationele fase overschakelen.

Een efficiënte en gemoderniseerde waarborgregeling komt tegemoet aan de reële financieringsbe-

hoeft van de KMO's. Het relatief zwakke eigen vermogen en het gebrek aan zekerheden vormen op dit vlak immers belangrijke obstakels. Een adequate waarborgregeling kan op dit vlak een belangrijke rol spelen.

Een dergelijke waarborgregeling kan tevens een belangrijke hefboom vormen om de financieringsstroom, onder meer in de vorm van kredieten, naar de KMO's te vergemakkelijken en te bevorderen. De sector is van mening dat het hier een prioritair instrument betreft. Dit instrument verdient ruimschoots de voorkeur op bepaalde andere overheidsinterventies die op regionaal of op federaal vlak worden overwogen. Ik denk in dit verband bijvoorbeeld aan het gratiskredietstelsel dat de federale regering momenteel overweegt.

Indien de hervormde waarborgregeling tot een aanzienlijke vereenvoudiging en tot meer transparantie leidt, kan deze positieve demarche op de steun van de sector rekenen. De voorgestelde introductie van een automatische waarborgregeling lijkt een stap in de goede richting. Indien deze automatische waarborgregeling van kracht wordt, hoeft de kredietverlenende instelling vooraf geen toestemming te vragen om een krediet met een hieraan verbonden waarborg van het Vlaamse Gewest te verlenen. Om te vermijden dat dit tot rechtsonzekerheid zou leiden, is het van het allergrootste belang dat de regels van de nieuwe waarborgregeling zeer duidelijk en eenvoudig zijn.

Naast de inhoudelijke en procedurele verbetering van het stelsel, is het eveneens van primordiaal belang dat de Vlaamse overheid voldoende financiële middelen kan vrijmaken. Enkel in dat geval kan het stelsel een betekenisvolle impact op de ontwikkeling van het Vlaamse KMO-weefsel hebben.

Dat is een van de redenen waarom de sector zich soms vrij kritisch over een al te versnipperde overheidsaanpak van de KMO-financiering uitlaat. Gelet op de budgettaire beperkingen, lijkt het meer aangewezen een afdoende hoeveelheid middelen op de meest efficiënte instrumenten toe te spitsen. De waarborgregeling behoort ongetwijfeld tot het arsenaal maatregelen die een geprivilegieerde aanpak verdienen.

Het voorstel van decreet wil een kader voor de hervormde waarborgregeling vormen. De sector heeft evenwel de indruk dat de Vlaamse overheid een aantal concrete modaliteiten tegelijkertijd reeds wil vastleggen. Over de opportuniteit van die benadering wil de sector zich niet uitspreken. Het is immers mogelijk dat hiervoor een aantal ge-

rechtvaardigde motieven kunnen worden aangehaald.

De sector heeft zich voorgenomen het voorstel van decreet, dat al bij al reeds vrij gedetailleerd is, op zeer korte termijn aan een diepgaander onderzoek te onderwerpen. De sectorspecialisten hebben dat onderzoek niet voor deze hoorzitting kunnen afronden. Het is uiteraard de bedoeling dat onderzoek vanuit een constructieve invalshoek te voeren.

De financiële instellingen vormen een belangrijke schakel in het voorgesteld mechanisme. De sector zou het dan ook sterk waarderen om bij de uitwerking van de diverse aangekondigde modaliteiten en regels te worden betrokken.

Dit verzoek is uiteraard verbonden aan de doelstelling om tot een efficiënt en doelgericht instrument te komen. Voor alle facetten van het operationele kader van de waarborgregeling moet een maximale rechtszekerheid en duidelijkheid worden verstrekt. Alleen in dat geval kan de nieuwe regeling reële kansen op succes hebben en bij de financiële instellingen een brede belangstelling opwekken. Gezien het vrij gedetailleerd voorstel van decreet en de talrijke uitvoeringsmodaliteiten die nog moeten worden bepaald, is het niet evident een eenvoudig, duidelijk en werkbaar systeem te ontwikkelen dat voldoende rechtszekerheid biedt. Een aantal punten moeten nog worden verduidelijkt.

In de nieuwe regeling wordt een groot gedeelte van de administratieve verantwoordelijkheid naar de waarborghouder doorgeschoven. Om redenen van efficiëntie is de benadering allicht verdedigbaar. Vanzelfsprekend moet er rekening mee worden gehouden dat financiële instellingen de hieraan verbonden kosten op een of andere manier moeten verhalen. Dat gebeurt uiteraard in een competitieve context. Dergelijke regelingen zijn, met andere woorden, niet neutraal op het gebied van de kostprijs van het krediet.

Hetzelfde geldt overigens voor de te betalen waarborgpremies. Volgens het voorstel van decreet moeten die worden betaald door de waarborghouder, zijnde de financiële instelling. Ze zal die kost doorrekenen aan de kredietnemer. Indien die kosten expliciet ten koste van de kredietnemer vallen, dan zou dat de transparantie verhogen. Een degressieve premie, evenredig met de looptijd van het krediet, verdient de voorkeur. Het risico is immers het grootst tijdens de eerste jaren van het krediet.

In het voorstel staat ook gestipuleerd dat er een verdeelsleutel zal worden toegepast om het toegekende waarborgbedrag onder de diverse geïnteresseerde financiële instellingen te verdelen. Die sleutel zal steunen op objectieve en economisch verantwoorde criteria. Het is aangewezen dat de mening van de sector hierover wordt gevraagd.

In de commentaar bij het voorstel wordt vermeld dat de waarborgen zouden worden afgeleverd met een bepaalde periodiciteit. Bij een nieuwe oproep zou dan een verlenging van de eerste waarborg kunnen worden bekomen. Dit zou echter geen automatisme zijn. Als financiële instellingen een krediet verstrekken voor een langere periode, is het beter dat ze de onvoorwaardelijke rechtszekerheid hebben dat de waarde ook na 1 jaar geldig zal blijven. Het verdient zelfs de voorkeur dat de looptijd van de waarborg en die van het krediet gelijk zijn. Indien dat niet het geval is, zal het door het Vlaamse Gewest gewaarborgde gedeelte van het krediet slechts in beperkte mate worden opgenomen in de eigen vermogensreglementering.

Terecht wordt in het voorstel gesteld dat de financiële instellingen verloren kredieten, waarvoor de waarborg al heeft gespeeld, nog verder dienen op te volgen. Ze moeten ze ook nog trachten te innen. De kosten die hieraan verbonden zijn, zullen op een bepaald moment echter groter zijn dan de te verhopende opbrengsten. De financiële instelling die daarvoor het best geplaatst is, zou moeten kunnen beslissen wanneer het dossier wordt afgesloten.

In de toelichting wordt beklemtoond dat het de bedoeling is een open en concurrentieel systeem te garanderen, met gelijke toegangsmogelijkheden voor alle financiële instellingen die in aanmerking komen. Tegelijk wordt gesteld dat alleen instellingen die daadwerkelijk actief zijn op het vlak van de financiering van KMO's toegang tot de waarborgregeling kunnen genieten. Het is normaal dat de overheid enkel met ernstige instellingen wenst te werken. We vragen ons echter wel af of hierdoor nieuwkomers niet worden gehinderd. De regeling moet natuurlijk sluitend zijn ten aanzien van de regelgeving, zowel nationaal als Europees, inzake concurrentie en staatssteun.

In het algemeen is mijn sector tevreden dat het dossier wordt vlot getrokken en dat uitzicht wordt gegeven op een verbeterd stelsel, dat op korte termijn operationeel kan worden. Er moet echter nog een antwoord worden gegeven op verschillende vragen. Absolute klaarheid is een voorwaarde voor succes. Vermits de instellingen een sleutelrol zullen vervullen, vragen we dat de sector nauw wordt be-

trokken bij de uitwerking van de talrijke aanvullende uitvoeringsmodaliteiten.

b. Discussie

De heer Eddy Schuermans : Mevrouw Ooghe, we verwachten dat de regeling wordt doorgevoerd. We vragen ons wel af of de kredietvoorwaarden kunnen worden versoepeld. Daarnaast wordt de rentevoet bepaald op basis van een aantal categorieën. Zal deze regeling daar een impact op hebben ?

U hebt daarnet gezegd dat het hoe dan ook moeilijk zal zijn om te komen tot een eenduidig, werkbaar en rechtszeker instrument. Dat is een zware uitspraak. Ik neem aan dat u niet werd betrokken bij de opbouw van het voorstel en de aanloop tot de uitvoeringsbesluiten.

Ik heb ten slotte ook nog een punctuele vraag over de premies. U stelt voor een degressief systeem te hanteren. Ik begrijp deze houding. Staat die vraag echter niet haaks op de praktijk, die ook door de vertegenwoordigers van de Unizo werd verwoord ? Hun leden merken op dat de banken de bankwaarborg niet verminderen met het afbetalen van het krediet. U vraagt het degressief karakter van de premie. In de praktijk liggen de zaken echter anders.

Mevrouw Anne-Mie Ooghe : Mijnheer Schuermans, de kredietvoorwaarde geeft voor een deel ook aan welk risico een bank moet nemen. Indien een krediet met waarborg van de waarborgregeling met de nieuwe regeling kan worden verstrekt, dan is dat een winstpunt. Indien de kredietinstelling een grotere waarborg heeft, zou dit zich kunnen vertalen in een lichte verlaging van de rentetarieven.

Het voorstel is al vrij gedetailleerd. Er moeten wel nog heel wat modaliteiten worden gepreciseerd. De praktijk leert dat als de regels ingewikkeld zijn, er nadien discussies volgen. Een waarborg die werd beloofd aan de kredietinstelling wordt dan, op het moment dat er iets misloopt, niet uitbetaald. Wij pleiten voor zo eenvoudig en duidelijk mogelijke regels. Indien er discussies ontstaan over de waarborgen, zullen de kredietinstellingen zich terugtrekken.

De heer Eddy Schuermans : Mevrouw Ooghe, u nuanceert sterk de kost van het risico. U zegt dat de premie maar een zeer minieme factor is bij het bepalen van het krediet. Ik ben het daar niet mee eens. Dat is ook de reden waarom zeer omzichtig

wordt omgesprongen met het toekennen van kredieten.

Wat de uitvoering van het voorstel betreft, was u aanvankelijk veel strenger in uw beoordeling.

Mevrouw Silvia Meskens : Mijnheer Schuermans, het tarief voor een cliënt die bij een kredietinstelling een financiering aangaat, wordt globaal bepaald. Er wordt rekening gehouden met de sector waarin hij actief is, het risicoprofiel, enzovoort.

We hebben vooral bemerkingen bij het huidige systeem van de waarborgregeling. Bij het gedeelte waarop de bank een automatische waarborg kan toekennen, wordt op het moment van de uitwinning aan de financiële instelling bijvoorbeeld gezegd dat er aan een aantal voorwaarden niet werd voldaan. De financiële instelling rekent echter op die waarborg. De kredieten werden op die basis toegekend. In het nieuwe voorstel wensen we dat dit probleem wordt opgelost. Dat is ook de reden waarom we vragen dat er duidelijke regels worden opgesteld zodat er geen discussie mogelijk is.

U hebt ook gezegd dat financiële instellingen algemene waarborgen toekennen. Dat klopt. Voor zowel de financiële instelling als voor de kredietnemer is dat veel interessanter. Als iemand een hypotheek neemt voor een krediet, dan zal die hypotheek verminderen in waarde. Als achteraf een nieuw krediet wordt toegekend, kan er echter geen beroep meer worden gedaan op die waarborg. Dat is de reden waarom financiële instellingen steeds meer algemene waarborgen nemen. Dat is echter niet het geval bij een waarborg van het Waarborgfonds. Die is steeds gebonden aan een bepaald krediet.

De heer Eddy Schuermans : Als een deel van het krediet is terugbetaald en het risico van de bank dus is verminderd, zou men kunnen zeggen dat er minder risicopremie moet worden betaald.

Mevrouw Silvia Meskens : Dat is ook onze vraag. De kostprijs voor de waarborgregeling zal immers worden doorverrekend aan de klant. Als de kostprijs degressief is voor de financiële instelling, dan zal dat ook het geval zijn voor de klanten.

De heer Mathieu Boutsen : Als we de 25/75-percentregeling in ogenschouw nemen, dan moet er ook aandacht worden geschonken aan de berekening van die bedragen. Als ik het goed begrepen heb, zal men niet meer azen op alle beschikbare waarborgen vooraleer men van het Waarborgfonds een waarborg kan krijgen.

Mevrouw Silvia Meskens : Vooraleer iemand een beroep kan doen op het Waarborgfonds, moeten alle andere waarborgen worden uitgewonnen.

De heer Mathieu Boutsen : Het Waarborgfonds kan geen waarborgen verstrekken zolang er nog andere waarborgen in de onderneming aanwezig zijn.

Mevrouw Silvia Meskens : Die moeten uiteraard eerst allemaal worden uitgewonnen.

De heer Mathieu Boutsen : Geldt dat ook voor de persoonlijke waarborgen ?

Mevrouw Silvia Meskens : Zo heb ik het althans begrepen.

De heer Mathieu Boutsen : Dat vind ik een zeer zwart punt. Wie bepaalt de waarde van een waarborg en op welke manier ? Zal het fonds dat doen of de bank ? Bijvoorbeeld bij de berekening van het handelsfonds bestaan er verschillende mogelijkheden om een voorraad te evalueren. Er zijn verschillende criteria om onroerende goederen te evalueren.

Mevrouw Silvia Meskens : De bank zal die waarborgen evalueren voor haar eigen kredietbeslissing. Als het krediet afloopt, zal het Waarborgfonds de kredietinstelling een voorschot betalen. Zo staat het in de tekst. Dan start de bank met de uitwinning van haar waarborgen, en op dat moment wordt duidelijk hoeveel het handelsfonds en de hypotheek waard zijn. Daarna pas kan het saldo van de financiering ten laste van het fonds worden gelegd.

De heer Mathieu Boutsen : Ik heb het niet over de uitwinning. Ik spreek over het moment dat men de waarborgen neemt. Op welke basis gaat men die schatten ?

Als ik op zoek ga naar mijn 25 percent, hoe ga ik dan die waarborgen berekenen ? Ga ik mijn voorraad opnemen aan 100 percent zodat ik snel 25 percent waarborg bijeen heb ? Maar als die waarborg dan uitgewonnen moet worden, krijgt men er geen 100 percent voor. Het is belangrijk om die 25 percent te vergaren. Gaat men er de hoofdelijke borgstelling van de ondernemer bij voegen ?

Mevrouw Silvia Meskens : Dat vragen wij ons ook af. Dat zal later wel blijken. De financiële instelling bepaalt bij het toekennen van het krediet of ze gebruik zal maken van de waarborg van het fonds. Ik heb begrepen dat het maximumbedrag van de te

gemoetkoming van het fonds op voorhand zal vastliggen.

De heer Mathieu Boutsen : Dat lijkt me allemaal erg onduidelijk en zelfs riskant om zo'n waarborg op te nemen. De KMO's die zo'n waarborg aanvragen, moeten zich volledig engageren voor ze toegang krijgen tot het fonds.

Mevrouw Silvia Meskens : Dat is een van onze bemerkingen.

De heer Mathieu Boutsen : We krijgen dus een opeenstapeling van waarborgen die het voor de ondernemer alleszins niet aantrekkelijker maken om kredieten op te nemen.

Mevrouw Silvia Meskens : Tot op vandaag is het zo, maar dat staat nog niet klaar en duidelijk in de tekst. Wij willen dat wel op papier hebben en een advies geven.

Minister Patricia Ceysens : Dat klopt wel, maar we kunnen de zaak helemaal omdraaien en de vennootschap centraal plaatsen. Dat kan eveneens tot perverse toestanden leiden. We willen een goed waarborgsysteem op poten zetten, maar we moeten alle aspecten afwegen. We mogen eventuele ontwikkelingen niet op de rug van de samenleving afwentelen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Guy SOLS

André-Emiel BOGAERT
